

SPIS TREŚCI

Artykuły

Martyna Deszczyńska, <i>Biblia w czytelnictwie polskim na przełomie XVIII i w pierwszych dekadach XIX stulecia</i>	11
Krystyna Szelągowska, <i>Ortodoksi, petyści, racjoniści – o różnych wizjach Biblii w duńsko-norweskim oświeceniu</i>	49
Michał Bajer, <i>Przedmowy i rozmowy. Rama wydawnicza osiemnastowiecznych dramatów w świetle oświeceniowej teorii konwersacji (1779–1794)</i>	71
Grzegorz Zając, <i>Powieść po polsku – pierwszy kryzys czy tylko trudne początki?</i>	103
Roman Dąbrowski, <i>O komentarzach Pawła Lubienieckiego do Biblii</i> . . .	131
Tomasz Hen-Konarski, <i>Dusza rządu: Znaczenie komisji porządkowych cywilno-wojskowych dla oceny przebudowy Rzeczypospolitej w epoce stanisławowskiej</i>	149
Wolfgang Stephan Kissel, <i>Europejskie memorandum Adama Jerzego Czartoryskiego Sur le système politique que devrait suivre la Russie. Semantyka cywilizacji i europejski system państw we wczesnym wieku XIX</i>	173

Varia

Izabela Zatorska, <i>Jean Ehrard (1926–2023)</i>	193
Paweł Soliwoda, <i>Od kamienicy kanonika wileńskiego po pierwszy salon Warszawy. Historia pałacu Pod Blachą</i>	199

Artykuły recenzyjne

<i>Odkrywanie kobiecego świata. Magnatki i ich kręgi „przyjaciół”, dworzan i służby w 1. połowie XVIII wieku. Rec.: Bożena Popiołek, Dobrodziejki i klienci. Specyfika patronatu kobiecego i relacji klientalnych w czasach saskich, Muzeum Pałacu Króla Jana III w Wilanowie, Warszawa 2020, 632 s. [Agnieszka Wiczorek]</i>	215
---	-----

<i>Uchwytne nieuchwytnie. Rec.: Anouchka Vasak, 1797. Pour une histoire météore, Anamosa, 2022, 429 s. + 3nlb. [Izabella Zatorska]</i>	223
<i>Rec.: Bernardo Bellotto. W 300. rocznicę urodzin malarza, red. A. Badach, M. Królikiewicz, Zamek Królewski w Warszawie – Muzeum, Warszawa 2022. [Andrzej Pieńkos]</i>	231
<i>Edycja poprawiona i odmieniona. O drugim wydaniu tomu 1 „Dzieł zebranych” Ignacego Krasickiego. Rec.: Ignacy Krasicki, Poematy. Myszeis, Monachomachia, Antymonachomachia, Wojna chocimska, Pieśni Ossjana, oprac. Zbigniew Goliński, wydanie 2, przejrane i poprawione, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Poznań 2021 [właśc. 2023] (I. Krasicki, Dzieła zebrane, pod red. Z. Golińskiego, kontynuowaną przez J.T. Pokrzywniaka i M. Parkitnego, Seria pierwsza Pisma literackie, t. 1. Poematy), ss. 591. [Magdalena Kinga Górską]</i>	237
<i>Eklektyczny Wybór Dzieł Voltaire’a. Rec.: François-Marie Arouet, Wybór dzieł filozoficznych, Fundacja Augusta, hr. Cieszkowski, Warszawa 2022 [Kamil Popowicz]</i>	269
<i>Wolter odkrywany przez Xaviera Martina. Rec.: Xavier Martin, Wolter niepoznany. Ukryte strony oświeceniowego humanizmu (1750–1800), Instytut Dziedzictwa Europejskiego Andegavenum, Kraków, 2023 [Kamil Popowicz]</i>	277
<i>Wędrowka po pięknych światach. Rec.: Tomasz Jędrzejewski, Blednocy atrament. Polskie rokoko literackie lat 1795–1830, Wydawnictwo Instytutu Badań Literackich PAN, Warszawa 2022. Studia romanetyczne. [Roman Dąbrowski]</i>	285
<i>Wiedza i magia. Jeszcze raz o czarownicach. Rec.: Sabina Kowalczyk, Wizerunek wiedzy w piśmiennictwie staropolskim XVI i XVII wieku, Universitas, Kraków 2023, 276 s. [Aleksandra Malich]</i>	293
<i>Rec.: François-Augustin Paradis de Moncrif, Essais sur la nécessité et sur les moyens de plaire, édition de Geneviève Haroche-Bouzinac, Classiques Garnier, Paris 2023, 110 s. + 2 nlb. [Izabella Zatorska]</i>	299
<i>Lekcja ruin. Rec.: Tekstowe reprezentacje ruin (1760–1830), red. M. Cieński i P. Pluta, Wydawnictwo Instytutu Badań Literackich PAN, Warszawa 2023, s. 677. [Aleksandra Norkowska]</i>	305

CONTENTS

Articles

Martyna Deszczyńska, <i>The Bible in Polish readership at the turn of the 18th and in the first decades of the 19th century</i>	11
Krystyna Szelągowska, <i>Orthodox, pietists, rationalists – on different visions of the Bible in Danish-Norwegian Enlightenment</i>	49
Michał Bajer, <i>Prefaces and conversations: the publishing frame of eighteenth-century dramas in the light of the Enlightenment theory of conversation (1779–1794)</i>	71
Grzegorz Zajac, <i>Novel in Polish – the first crisis or just difficult beginnings?</i>	103
Roman Dąbrowski, <i>Commentary by Paweł Lubieniecki on the Bible</i> . . .	131
Tomasz Hen, <i>The soul of the government: The significance of the civil-military commissions of order for the assessment of Poland-Lithuania's reconstruction in the age of Stanislaus Augustus</i>	149
Wolfgang Stephan Kissel, <i>Adam Jerzy Czartoryski's European memorandum on the political system that Russia should follow. The semantics of civilization and the European state system in the early 19th century</i>	173

Varia

Izabela Zatorska, <i>Jean Ehrard (1926–2023)</i>	193
Paweł Soliwoda, <i>From the tenement of the canon of Vilnius to the first salon of Warsaw. History of the Copper-Roof Palace</i>	199

Review articles

<i>Exploring the female world. Magnate women and their circles of 'friends', courtiers and servants in the first half of the 18th century. Review: Bożena Popiołek, Benefactors and clients. Specificity of female patronage and cliental relations in Saxon times, Museum of the Palace of King John III in Wilanów, Warsaw 2020, 632 pp. [Agnieszka Wiczorek]</i>	215
---	-----

<i>Tangible intangible</i> . Review: Anouchka Vasak, 1797. <i>Pour une histoire météore</i> , Anamosa, 2022, 429 pp. + 3 unnumbered pages [Izabella Zatorska]	223
Review: <i>Bernardo Bellotto. On the 300th anniversary of the painter's birth</i> , ed. by A. Badach, M. Królikiewicz, Royal Castle in Warsaw – Museum, Warsaw 2022. [Andrzej Pieńkos]	231
Corrected and revised edition. On the second edition of volume 1 of the <i>Collected Works</i> of Ignacy Krasicki. Review: Ignacy Krasicki, <i>Poems. Myszeis</i> (Mouseiad), <i>Monachomachia</i> (War of the Monks), <i>Antymonachomachia</i> (Against War of the Monks), <i>Wojna chocimska</i> (The Chocim War), <i>Pieśni Ossjana</i> (Poems of Ossian), ed. by Zbigniew Goliński, 2nd edition, revised and corrected, Adam Mickiewicz University Publishing House in Poznań, Poznań 2021 [proper 2023] (I. Krasicki, <i>Collected Works</i> , ed. by Z. Goliński, continued by J.T. Pokrzywniak and M. Parkitny, First Series <i>Literary Writings</i> , vol. 1. <i>Poems</i>), 591 pp. [Magdalena Kinga Górską]	237
<i>An eclectic selection of Voltaire's works</i> . Review: Voltaire (François-Marie Arouet), <i>A selection of philosophical works</i> , Count August Cieszkowski Foundation, Warsaw 2022 [Kamil Popowicz]	269
<i>Voltaire rediscovered by Xavier Martin</i> . Review: Xavier Martin, <i>Voltaire undiscovered. The hidden sides of Enlightenment humanism</i> (1750–1800), Andegavenum Institute for European Heritage, Kraków, 2023 [Kamil Popowicz]	277
<i>A journey through beautiful worlds</i> . Review: Tomasz Jędrzejewski, <i>Fading ink. Polish literary Rococo 1795–1830</i> , Publishing House of the Institute of Literary Research of the Polish Academy of Sciences, Warsaw 2022. Romantic Studies. [Roman Dąbrowski]	285
<i>Knowledge and magic. Once again about the witches</i> . Review: Sabina Kowalczyk, <i>the image of a witch in Old Polish literature of the 16th and 17th centuries</i> , Universitas, Kraków 2023, 276 pp. [Aleksandra Malich]	293
Review: <i>François-Augustin Paradis de Moncrif, Essais sur la nécessité et sur les moyens de plaire</i> , édition de Geneviève Haroche-Bouzinac, Classiques Garnier, Paris 2023, 110 pp. + 2 unnumbered pages [Izabella Zatorska]	299
<i>Lesson of ruins</i> . Review: <i>Textual representations of ruins</i> (1760–1830), ed. M. Cieński and P. Pluta, Publishing House of the Institute of Literary Research of the Polish Academy of Sciences, Warsaw 2023, 677 pp. [Aleksandra Norkowska]	305